

Statsbidrag för att säkerställa en god vård och omsorg av äldre personer

Förslag till äldrenämndens beslut

1. Fördelning av rekviderade statsbidrag sker enligt Social- och omsorgsförvaltningens förslag.
2. Social- och omsorgsförvaltningen ges i uppdrag att upprätta överenskommelse med Leanlink kring uppdragen.
3. Social- och omsorgsdirektören ges rätt att teckna överenskommelsen.

Ärende

Äldrenämnden har rekviderat statsbidrag för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer med 55 469 904 kronor för 2021.

Social- och omsorgsförvaltningen förslag till fördelning är att:

- Förlängning av äldrenämndens beslut från november 2020 gällande utökad grundbemanning inom äldreomsorgen med ca 27 miljoner,
- Utvecklingsuppdrag Leanlinks hemsjukvård med 8 miljoner årligen fram till 2023-04-30
- Förbättrade arbetsvillkor inom äldreomsorgen, ca 20 miljoner kronor.

Äldrenämnden föreslås besluta enligt social- och omsorgsförvaltningens förslag.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse, Fördelning statsbidrag säkerställa en god vård och omsorg för äldre.docx

Bakgrund

Äldrenämnden har rekviderat statsbidrag för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer med 55 469 904 kronor för 2021.

Medlen får användas utifrån lokala behov i syfte att möjliggöra förbättringar och utveckling av verksamheten. Exempel på utvecklingsområden kan vara:

- förbättrad arbetsmiljö och arbetsvillkor
- arbete för personcentrerad vård och omsorg av personer med demenssjukdom
- förstärka eller utveckla lokala demensteam och samverkansteam på ledningsnivå i enlighet med det standardiserade insatsförloppet vid demenssjukdom
- aktiviteter som syftar till att motverka ensamhet bland äldre
- öka personalkontinuiteten
- förbättra samverkan mellan socialtjänst och den kommunala och regionala hälso- och sjukvården
- förebygga smittspridning av covid-19
- utveckla stöd till anhöriga och anhängvårdare
- utveckla informationssäkerheten
- investering i utveckling av välfärdsteknik inom äldreomsorgen
- övriga investeringar som syftar till att öka kvalitén i vården och omsorgen av äldre personer
- kostnader för kompetenshöjande insatser

Utökad grundbemanning

Social- och omsorgsförvaltningens krisledning beslutade under våren 2020 att möjliggöra för Leanlink att utöka sin grundbemanning över sommaren som ett led i hantera uppkomna frågor initialt i pandemin.

Utifrån de positiva erfarenheterna som framkom beslutade Äldrenämnden 2020-11-27 att möjliggöra för samtliga utförare att kunna utöka sin grundbemanning fram till 2021-08-30 i särskilt boende och trygghetsboenden.

Syfte var att möjliggöra för verksamheterna att kunna frigöra tid för:

- utökad utbildningsbehov bland ordinarie personal
- ytterligare riskanalyser
- säkerställande av mer omfattande hygienrutiner.
- ökad tidsåtgång per insats med anledning av Covid19

Med höjd grundbemanning avsågs bemanning som gick utöver vad som i enlighet med gällande avtal är utförarens tillräckliga bemanning vid varje given tidpunkt. Utförarna har skyldighet att kunna uppvisa att de har uppfyllt villkoren om tillräckliga grundbemanning vid kontroll.

Det tydliggjordes även att den höjda grundbemanningen inte kan användas för att ersätta en vakant ordinarie personal eller vakant vikarierande personal.

I samband med beslutet framkommer att de faktiska kostnaderna är mycket svårprognostiserade, eftersom det var oklart hur frekvent och omfattande nyttjandegraden av de 100 biträdena skulle bli. Ersättningen till utförarna var max 20 000 kronor per person och månad samt personalomkostnader. Om alla utförare skulle använda möjligheten fullt ut skulle kostnaderna uppgå till ca 3 miljoner per månad.

Möjlig ersättning per utförare fördelas utifrån den marknadsandel som utföraren har på helheten i särskilt boende vårdbostad, enligt följande:

- Vardaga 10 %
- Norlandia 20 %
- Attendo 29 %
- Leanlink 41 %

Den kostnadsökning som avser 2020 har kommunen ersatts genom Coronarelaterade statsbidrag.

Under perioden januari – april har totalt 4,4 miljoner utbetalats till tre utförare.

- Attendo, som erhållit om 348 100 kronor för utökad grundbemanning i två vårdbostäder och ett servicehus/vårdbostad
- Vardaga som erhållit om 171 084 kronor för utökad grundbemanning i två vårdbostäder
- Leanlink, vars period avser januari – mars 2021, som erhållit 3 886 439 kronor.

Social- och omsorgsförvaltningen bedömer att det låga nyttjandet av utökad grundbemanning kan bero på att utförarna under en längre period haft ett mycket ansträngt läge i sina verksamheter till följd av pandemin varför det varit svårt att hitta kraften att orka med en utveckling till. Flera privata utförare har dessutom redan infört servicebiträden i sina nuvarande avtal. Under hösten var det utförarbyte i ett antal vårdboenden, i dessa verksamheter har mycket kraft ägnats åt att hantera andra frågor varför de inte efterfrågat ytterligare satsningar.

Vid samtal med utförare framkommer att de arbetsrättsliga frågorna är ett hinder vid kortsiktiga satsningar. Att fördelningen föreslås bli över en längre period, skulle kunna möjliggöra att fler kan nyttja möjligheten i sina verksamheter.

Utifrån ovanstående blir prognosen över nyttjandet därför lägre än i tidigare bedömningar för 2021.

För att ytterligare nyttjandet av utökad grundbemanning föreslås även andra yrkesgrupper, så som undersköterska, ingå.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att ca 27 miljoner kronor avsätts för att möta behov av utökad grundbemanning under både 2021, och utökar möjligheten till att även ansöka om ökad grundbemanning i form av bland annat undersköterskor.

Beräkningen grundar sig på en ersättning för lönekostnader på maximalt 22 500 kronor per person och månad samt personalomkostnader. Skulle alla utförare nyttja möjligheten fullt ut skulle den totala kostnaden för äldre- nämnden uppgå till ca 35-40 miljoner per år 2021 och 2022.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår även att den utökade grundbemanningen fördelas inom vårdboenden eftersom bemanningen i servicehus och trygghetsboenden ersätts till största delen av hemtjänstersättning som möjliggör att utförare tillsammans med den enskilde tidssätter insatser utifrån behov och biståndsbeslut.

Utvecklingsuppdrag till hemsjukvården

Äldrenämnden har ett pågående avtal med Leanlink sedan 2017-01-01 att bedriva Hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilt boende och i ordinärt boende för äldre (ÄN 2019-535). Leanlink ansvarar i detta uppdrag för hälso- och sjukvård upp till och med sjuksköterskenivå samt för viss tandvård i enlighet med hälso- och sjukvårdslagen samt tandvårdslagen. Leanlink har även hälso- och sjukvårdsansvar för de sjukvårdsinsatser som ges i ordinärt boende, det vill säga såväl förebyggande som direkt sjukvårdande insatser samt riskbedömningar. Hälso- och sjukvården ska vara av god kvalitet, hålla en god hygienisk standard, vara tillgänglig och bedrivas dygnet runt.

Lag om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård implementerades 2018. Sedan dess har flera förändringar genomförts, bland annat förändring av kommunens vårdplaneringsteam och införandet av Cosmic Link.

För personer i slutna vård som är i behov av samordning av insatser enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdsinsatser efter sjukhusvistelsen sker kommunikation, planering och säkerställande av insatser i Cosmic Link mellan region och kommun. Planering pågår kontinuerligt under vårdtiden utifrån personens behov, förutsättningar och mål. Parterna ansvarar även för att kommunikation sker internt, mellan enheter i den egna organisationen. Se figur 1:

Figur 1 beskriver processen för samordnad vård och omsorgsplanering där planering och kommunikation under vårdtid är en stor del i processen.

Kommunens tidigare vårdplaneringsteam bestående av biståndsbedömare, sjuksköterska och arbetsterapeut med placering på sjukhuset hade uppdraget att planera, kommunicera och säkerställa insatser enligt socialtjänstlagen samt hälso- och sjukvårdsinsatser innan utskrivning från slutenvård. Sjuksköterskan och arbetsterapeuten med bland annat fokus på personer som under vårdtiden ansöker om korttidsplats. Anvisning till korttidsboende sker samma dag som ledig plats på ett korttidsboende uppstår och först då kan biståndsbedömare lägga till aktuellt korttidsboende som aktör i Cosmic Link. Detta medför att korttidsboendets legitimerad personal inte finns med vid planering och kommunikation under vårdtiden. Den korta ledtiden ger inte heller legitimerad personal rätt förutsättningar att hinna planera, kommunicera och säkerställa hälso- och sjukvårdsinsatser på ett patientsäkert sätt.

Sedan vårdplaneringsteamets sjuksköterska och arbetsterapeut avvecklades 2019 saknas planering och kommunikation i Cosmic Link samt säkerställande av hälso- och sjukvårdsinsatser för personer inom slutenvård som ansökt om korttidsboende. Detta har även uppmärksammats via avvikelser från både region och kommun. Medicinskt ansvariga bedömer att åtgärder behöver vidtas för att ge förutsättningar att planera, kommunicera och säkerställa hälso- och sjukvårdsinsatser på ett patientsäkert sätt.

För att planering under vårdtid ska kunna tillgodoses behöver en mötande organisation finnas tillgänglig utifrån legitimerad personal. Eftersom vi har en gemensam hemsjukvårds organisation i Linköpings kommun ses denna organisation som den bäst lämpade att planera hälso- sjukvårdsinsatser under slutenvårdstiden för personer som har beviljats korttidsplats. Detta oavsett vilken utförare som bedrivit korttidsboendet. Genom detta alternativ kan helheten av behov hos patienten i slutenvården mötas direkt på ett effektivt och

patientsäkert sätt. Utifrån detta föreslås Leanlink få ett utvecklingsuppdrag för att möta detta identifierade behov.

Dialog har förts med Leanlink kring deras behov och hur de bäst kan möta de identifierade utmaningarna inom området under pågående tilläggsavtal period samt hur behovet kan mötas utifrån uppdraget framtidens vård och omsorg.

Social- och omsorgsförvaltningen föreslår att 8 miljoner kronor fördelas av stimulansmedlen och tecknas som utvecklingsuppdrag till Leanlink årligen fram till 2023-04-30.

Förändrade arbetsvillkor inom äldreomsorgen

Äldreomsorgen står inför stora utmaningar framöver och gemensamt görs bedömningen att kompetensförsörjningen är en av de stora utmaningarna. För att klara omställning av dagens äldreomsorg och för att göra hela sektorn rustad att möta dessa framtidens utmaningar vill social- och omsorgsförvaltningen underlätta för samtliga utförare att tillsammans kunna skapa lösningar för hela sektorn.

Förslaget är att utförare ska kunna avropa medel för att förverkliga och testa ideer för förbättrade arbetsvillkor för en bättre rustad äldreomsorg. Avsikten är att fånga upp idéer kring ändrade arbetsvillkor och förbättrad arbetsmiljö för att förbättra villkoren för medarbetarna inom äldreomsorgen och för att locka fler till våra yrken inom sektorn.

De av Linköpings kommun rekviderade statsbidragen ska säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer. För att skapa hållbara och attraktiva arbetsplatser föreslås att utförare ska kunna avropa medel under 2021 och 2022.

Utgångspunkten är att de rekviderade medlen ska kunna användas för att skapa bättre förutsättning i verksamheterna genom till exempel:

- Ytterligare öka möjligheterna att önska ökad sysselsättningsgrad
- Se över alternativ till delade turer
- Möjliggöra inflytande över schema
- Hantering av obekväma arbetstid inklusive helger
- Strategier för utveckling av språkkompetens
- Införandet av servicegrupper

De utförare som söker medel ska inkomma till social- och omsorgsförvaltningen med en förtydligad plan med syfte och vad man vill göra, hur och på vilket sätt man tänker genomföra aktiviteten samt budget för aktiviteten. Återrapportering sker enligt upprättad överenskommelse mellan utföraren och förvaltningen. En viktig del är att man även ska kunna delge

övriga utförare sina resultat, för att sektorn tillsammans ska kunna ta del av goda erfarenheter.

Social- och omsorgsförvaltningens förslag är att avsätta 20 miljoner under 2021 för att sedan utvärdera intresset och kunna sätta belopp för 2022. Bedömningen är att utförare kan behöva en två års period för att hinna och orka satsa på utveckling efter den tunga period som varit.

Ekonomiska konsekvenser

Äldrenämnden har rekviderat statsbidrag för att säkerställa en god vård och omsorg för äldre personer med 55 469 904 kronor för 2021. Medel som ej används för ändamålet ska återbetalas. I år är risken att medlen inte kan användas fullt ut stor då verksamheterna under en längre tid varit hårt belastade och vi ser att det är svårt att rekrytera in nya medarbetare i verksamheterna. Nämnden har vid decembernämnden tagit ett inriktningsbeslut gällande medlen som sedan följdes upp och reviderades i samband med delårsrapport i april. Medel kommer att fördelas även under 2022 varför förvaltningens förslag är att satsningarna sträcker sig över en längre period än 2021.

Kommunala mål

Välfärdstjänster med hög kvalitet, tillgänglighet och individen i centrum

I Linköping ges snabb, tillgänglig och korrekt service genom digitala lösningar. Företagens situation underlättas genom effektiva och förutsebara regler. Vård- och omsorgstjänster ges utifrån en helhetssyn på den enskilde. Alla Linköpingsbor kan åldras med värdighet där kommunen tillgodoser dem med störst behov. I Linköping finns många alternativ som individen själv väljer mellan. Det civila samhället är en naturlig samarbetspartner i att skapa fler kontaktytor och ge ett bättre stöd till individen med fokus på närhet och gemenskap. Kommunens välfärdstjänster kännetecknas av trygghet, värdighet och delaktighet oavsett utförare.

[Länk till kommunfullmäktiges övergripande mål](#)

Jämställdhet

Berör kvinnor och män lika.

Uppföljning och utvärdering

Social- och omsorgsförvaltningen kommer följa upp hur Leanlink har använt medlen till förbättringar och ambitionshöjningar av befintlig verksamhet. Underlag hur medlen 2021 har använts ska inkomma till Social- och omsorgsförvaltningen senast 15 januari 2022. Underlag hur medlen 2022 har använts ska inkomma till Social- och omsorgsförvaltningen senast 15 januari 2023.

**Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om
medbestämmande i arbetslivet**

Förhandling enligt 11 § medbestämmandelagen har genomförts.

Social- och omsorgsförvaltningen

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Camilla Scharff, Leanlink
Karolina Eriksson, Attendo
Gun Karlsson, Attendo
Lena Andersson, Norlandia
Gertrud Öjetoft, Vardaga
Dennis Selsborg, Vardaga
Elinor Lissledal, Bräcke Diakoni
Rijad Skopljak, Trygg omsorg
Erika Kardell, Ekonomienheten SOF